

PROPOSATUTAKO ARIKETA 6. GAIA: PILATUTAKO KALTEA

ENUNTZIATUA:

Irudian agertzen den olibondo irabiagailua 1700 mm-ko luzeradun AISI 1040 altzairuzko hodi batez egina dago ($\sigma_{yp}=350$ MPa, $\sigma_u=520$ MPa). Hodiak 20 mm-tako kanpo-diametroa du. Irabiagailua, 2000 bira minutuko abiadurarekin biratzen duen motor batek eragiten du. Motorraren biratze mugimendua hodiaren mugimendu axialera transformatzeko, 62 mm-ko ibiltartea duen biela-biradera mekanismo bat erabiltzen da. Hodiaren bukaeran U itxurako pieza bat dago eta honek zuhaitzaren adarrak eusten ditu, hauek bibraraziz.

1. Irudia. Olibondo irabiagailua. Egileen irudia.

Harrapatutako adarraren neurriaren arabera, makinak aurki dezakeen erresistentzia aldakorra da, egun batean zehar (8 ordu) ondorengo zikloa betetzen delarik:

DENBORA %	GEHIENEZKO INDARRA (N)	GUTXIENENKO INDARRA (N)
%25	10500	0
%25	1000	-11000
%25	11500	2500
%25	6500	-8500

Eskatzen da:

- a) Hodiaren lodiera kalkulatu bizitza infinitua bermatzeko. ($\sigma_e=80$ MPa, CS=1.5).

EBAZPENA:

Denbora-bloke bakoitzean makinak aurkitzen dituen erresistentziek sortutako indarren kalkulua:

$$\text{Batez besteko indarra} = F_m = \frac{F_{max} - F_{min}}{2}$$

$$\text{Indar alternoa} = F_r = \frac{F_{max} + F_{min}}{2}$$

BLOKEA	GEHIENEZKO INDARRA (N)	GUTXIENeko INDARRA (N)	BATEZ BESTEKO INDARRA(N)	INDAR ALTERNOA (N)
1	10500	0	5250	5250
2	1000	-11000	-5000	6000
3	11500	2500	7000	4500
4	6500	-8500	-1000	7500

Tentsioen kalkulua:

Kasu honetan, irabiagailuak jasandako esfortzua axiala baino ez da, eta, beraz, tentsioa honela lortzen da:

$$\sigma = \frac{F}{A} = \frac{F}{\pi (10^2 - r_i^2)}$$

r_i hodiaren barneko erradioa izanik.

Bizitza infinitua bermatzeko eskatzen denez, $\sigma_N < \frac{\sigma_e}{CS}$

2. eta 4. blokeetako batez besteko indarrak konpresio-indarrak direnez, batez besteko tentsioak (σ_m) ere konpresio-tentsioak izango dira, eta horrek tentsio alternoarekin berdintzera eramango gaitu:

$$\sigma_m (\text{konpresioa}) \rightarrow \sigma_N = \sigma_r$$

$$\sigma_m (\text{trakzioa}) \rightarrow \frac{\sigma_r}{\sigma_N} + \frac{\sigma_m}{\frac{\sigma_{yp}}{CS}} = 1 \rightarrow \frac{\sigma_r}{\sigma_N} + \frac{\sigma_m}{\sigma_{yp}} = \frac{1}{CS}$$

Hodiaren sekzioaren azalerak kalkulatzeko tentsio-egoera bakoitzerako:

- 1 BLOKEA $\rightarrow \sigma_m$ (trakzioa)

$$\frac{\sigma_r}{\sigma_e} + \frac{\sigma_m}{\sigma_{yp}} = \frac{1}{CS} \rightarrow \frac{5250N}{80 N/mm^2} + \frac{5250N}{350 N/mm^2} = \frac{1}{1,5} \rightarrow A = 120,94 \text{ mm}^2$$

- 2 BLOKEA $\rightarrow \sigma_m$ (konpresioa)

$$\sigma_r = \sigma_N < \frac{\sigma_e}{CS} \rightarrow \frac{6000N}{A} = \frac{80 N/mm^2}{1,5} \rightarrow A = 112,5 \text{ mm}^2$$

- 3 BLOKEA $\rightarrow \sigma_m$ (trakzioa)

$$\frac{\sigma_r}{\sigma_e} + \frac{\sigma_m}{\sigma_{yp}} = \frac{1}{CS} \rightarrow \frac{4500N}{A} + \frac{7000N}{A} = \frac{1}{1,5} \rightarrow A = 114,37 \text{ mm}^2$$

- 4 BLOKEA $\rightarrow \sigma_m$ (konpresioa)

$$\sigma_r = \sigma_N < \frac{\sigma_e}{CS} \rightarrow \frac{7500N}{A} = \frac{80 \text{ N/mm}^2}{1,5} \rightarrow A = 140,62 \text{ mm}^2$$

Murriztaileena 4. blokekoa da; izan ere, 4. blokea bizitza infinituari badagokio, gainerakoek ere bizitza infinitua izango dute, eta horren arabera kalkulatu da eskatutako lodiera.

Hodiaren lodiera kalkulatzeko:

$$A = 140,62 \text{ mm}^2 \rightarrow \pi (10^2 - r_i^2) \rightarrow r_i = 7,43 \text{ mm}$$

$$\text{Hodiaren lodiera} = 10 - 7,43 = 2,57 \text{ mm}$$